

آشنایی با رشته مدرّسی علوم عقلی سطح سه

ماده ۱- عنوان

عنوان رشته، سطح سه مدرّسی علوم عقلی است.

ماده ۲- تعریف رشته مدرّسی علوم عقلی:

سطح سه مدرّسی علوم عقلی، یکی از رشته‌های تربیت مدرّس حوزه علمیه است، که در آن طلاب، ضمن فراگیری مبانی علمی، مهارت‌ها و روش‌های پیشرفته تدریس علوم عقلی، توانایی تدریس و تحقیق در زمینه موضوعات مرتبط با رشته فوق را پیدا می‌کنند و در پایان، موفق به دریافت دانشنامه سطح سه مدرّسی علوم عقلی و مجوز تدریس آن می‌شوند.

ماده ۳- اهداف رشته مدرّسی علوم عقلی

1. شناخت مبانی علمی تدریس و مهارت‌های آن؛
2. ارتقاء توان انتقال و تفهیم علوم عقلی بر اساس استانداردهای علمی؛
3. تأمین استاد جهت تدریس در سطح يك و دو؛
4. شناخت منابع، متون و آشنایی با تاریخ و ادوار علوم عقلی؛
5. تقویت توان پاسخگویی به پرسش‌های مرتبط با علوم عقلی؛
6. تربیت طلاب مستعد جهت شرکت در سطوح بالاتر؛
7. شناخت استدلالی و عمیق مسائل فقهی و اصولی، و آشنایی با روش‌های استنباط فقهی؛
8. ایجاد توان تتبع و تحقیق در زمینه فقه و اصول؛
9. ایجاد توان استفاده از منابع فقهی و اصولی.

ماده ۴- سیاست‌های رشته مدرّسی علوم عقلی

1. اهتمام به تعالی اخلاقی و معنوی طلاب؛
2. اهتمام به تقویت استقلال فکری و اعتماد به نفس در مسائل علمی و مهارتی؛
3. تقویت تعبد و تعهد دینی و دفاع از عقائد شیعه امامیه؛
4. اهتمام به تقویت مبانی نظام اسلامی و ترویج ارزش‌های آن؛
5. تأکید بر بهره‌گیری از روش‌های کارآمد تدریس و ارزشیابی و استفاده از ابزار کمک آموزشی ضمن اهتمام به سنت‌های حوزوی؛
6. تأکید بر پویایی برنامه‌های آموزشی، پژوهشی، مهارتی و توجه به نیازها و مقتضیات روز؛
7. تأکید بر توانمندسازی طلاب در ارائه تدریس مبتنی بر اصول علمی؛
8. اهتمام به هماهنگی برنامه‌های تربیت مدرّس با برنامه‌های جاری آموزشی در سطوح مختلف حوزه؛
9. تأکید بر آموزش پژوهش‌محور؛
10. تأکید بر استفاده از منابع مهم و استاندارد آموزشی؛
11. تأکید بر شناسایی طلاب مستعد؛
12. اهتمام به دروس فقه و اصول و نظارت بر آن در کنار دروس تخصصی.

ماده ۵- ضرورت رشته مدرّسی علوم عقلی

1. تأکید آموزه‌های دینی بر تعقل و تفکر و استفاده از اساتید متخصص، متخلق و توانمند؛
2. رسالت حوزه‌های علمیه در تربیت و تأمین اساتید توانمند، متخلق و اندیشمند؛
3. نیاز طلاب و مدارس علمیه کشور به اساتید متخصص، متخلق و آشنا با مبانی علمی و مهارت‌های تدریس.

تبصره: برای اجرای دوره تربیت مدرّس دو طرح وجود دارد:

1. آموزش مهارت‌های تدریس به فارغ‌التحصیلان رشته‌های تخصصی در دوره‌های کوتاه‌مدت؛
2. آموزش دانش تخصصی همراه با مهارت‌های تدریس به فارغ‌التحصیلان سطح دو عمومی در دوره‌های بلندمدت.

به دلیل نیاز شدید شهرستان‌ها به اساتید ماهر و کمبود فارغ‌التحصیلان رشته‌های تخصصی و عدم پذیرش اعزام به شهرستان توسط اکثر آنها، در این برنامه راه دوم انتخاب شده است. لازم است پس از گذشت ده سال از اجرای این برنامه با توجه به شرایط تصمیم‌گیری شود.

ماده ۶- نظام آموزشی رشته مدرّسی علوم عقلی

نظام آموزشی این رشته نیم‌سال، درسی [۲] و حضوری است. طول دوره بدون احتساب پایان‌نامه حداقل شش و حداکثر هشت نیم‌سال است.

ماده ۷- شرایط پذیرش رشته مدرّسی علوم عقلی

1. احراز صلاحیت‌های عمومی و اخلاقی بر اساس آئین‌نامه‌های مصوب؛
2. دارا بودن مدرک علمی سطح دو با معدل ۱۶ به بالا؛
3. قبولی در آزمون ورودی و مصاحبه علمی.

ماده ۸/ عناوین و مشخصات کلی دروس رشته مدرّسی علوم عقلی

ردیف	عنوان	ساعت
۱	دروس عمومی	۵۷۶
۲	دروس تخصصی	۱۱۶۸
جمع کل		۱۷۴۴

ماده ۹- عناوین و مشخصات تفصیلی دروس رشته مدرّسی علوم عقلی

1. دروس عمومی [۳]

ردیف	عنوان درس	ساعت	اهداف
۱	فقه	۱۶۰	شناخت استدلالی مسائل مهم فقه طبق برنامه مرکز مدیریت در سطح سه (از القول فی ماهیه‌العیب تا آخر مکاسب)
۲	اصول	۳۲۰	شناخت استدلالی مباحث مهم اصولی طبق برنامه مرکز مدیریت در سطح سه (جلد اول کفایه از ابتدای المقصد الثانی فی النواهی تا پایان جلد دوم)
۳	عربی معاصر	۳۲ + ۱۶	تقویت توان بهره‌گیری از متون عربی جدید در زمینه‌های مرتبط با رشته نظری عملی

۴	روش تحقیق پیشرفته	۱۶ + ۳۲	تقویت توان تحقیق و پژوهش درحوزه‌های مرتبط با علوم عقلی، از طریق آموزش روش‌های تحقیق و کیفیت بهره‌برداری از ابزار و منابع
جمع		۵۷۶	

1. دروس تخصصی

ردیف	عنوان درس	ساعت	اهداف
•	منطق کاربردی	۴۸	حل فرازهای پیچیده و رفع اشکال از متن کتاب آموزشی به منظور کسب توان تدریس
•	منطق تکمیلی	۶۴	شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث و نکات تخصصی بخش‌های تصورات، تصدیقات و صناعات خمس منطق، با ارجاع به کتاب‌های منطقی دیگر، مانند منطق منظومه، منطق شفا، جوهرالنضید و بصائر النصیریه
•	تاریخ علم کلام	۳۲	شناخت آموزه‌ها، روش‌ها و سیر تطور فرقه‌ها و مکاتب مهم کلامی تشیع و تسنن، مانند امامیه، معتزله، اشاعره، اسماعیلیه، زیدیه، همراه با معرفی شخصیت‌ها، آثار و منابع مکتوب و نرم‌افزاری
•	کلام استدلالی ۱	۶۴	شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث و نکات تخصصی اثبات وجود خدا، اسماء و صفات (به ویژه توحید، عدل، حکمت، قضاء و قدر، جبر و اختیار)، همراه با پاسخ به اهم شبهات آن به منظور کسب توان تدریس با استفاده از کتاب‌های مهم، مانند شرح تجرید و تلخیص الاهیئت
•	کلام استدلالی ۲	۶۴	شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم و نکات تخصصی نبوت و امامت عامه (ضرورت، ویژگی‌ها، وظائف و اختیارات نبی و امام)، نبوت خاصه (حقانیت، جامعیت، خاتمیت و جاودانگی دین اسلام)، امامت خاصه و مهدویت، همراه با پاسخ به اهم شبهات به منظور کسب توان تدریس با استفاده از کتاب‌های مهم، مانند شرح تجرید و تلخیص الاهیات
•	کلام استدلالی ۳	۳۲	شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم و نکات تخصصی معاد، همراه با پاسخ به اهم شبهات آن به منظور کسب توان تدریس با استفاده از کتاب‌های مهم، مانند شرح تجرید و تلخیص الاهیئت
•	متون کلامی	۳۲	تسلط بر قرائت و فهم صحیح متون اصیل، مهم و اساسی کلام اسلامی، مانند شرح تجرید، شوارق الالهام، تلخیص المحصل، الشافی، شرح المواقف و باب حادی عشر
•	مسائل جدید کلامی	۳۲	شناخت مهم‌ترین مسائل جدید کلامی، مانند: معرفت و تجربه دینی، تکثرگرایی، علم و دین، قلمرو دین
•	فرق انحرافی	۴۸	شناخت و بررسی عقاید، آموزه‌ها و تاریخ بهائیت، وهابیت و عرفان‌های کاذب و نوظهور
•	تاریخ فلسفه اسلامی	۳۲	آشنایی با چگونگی پیدایش و سیر تطور فلسفه اسلامی و شناخت مکاتب مهم آن، همراه با معرفی شخصیت‌ها، آثار و منابع مکتوب و نرم‌افزاری
•	فلسفه ۱	۶۴	شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم و نکات تخصصی مباحث وجودشناسی، مواد ثلاث، ماهیت و احکام آن و مقولات عشر، همراه با حل فرازهای پیچیده متن به منظور کسب توان تدریس
•	فلسفه ۲	۶۴	شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم و نکات تخصصی علت و معلول، سبق و لحوق، قدم و حدوث، قوه و فعل، علم و عالم و معلوم، همراه با حل فرازهای پیچیده متن به منظور کسب توان تدریس

ردیف	عنوان درس	ساعت	اهداف
•	فلسفه ۳	۳۲	شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم و نکات تخصصی الهیئت بالمعنی الاخص، همراه با حل فرازهای پیچیده متن به منظور کسب توان تدریس
•	معرفت‌شناسی	۳۲	شناخت مبانی، راه‌ها، ابزار و مسائل معرفت‌شناسی از دیدگاه اسلام، همراه با پاسخ به اهم شبهات
•	فنون و روش تدریس ۱ و ۲	۳۲ + ۶۴	شناخت روش‌ها و فنون تدریس و چگونگی طراحی، اجرا و ارزیابی يك درس، متناسب با گرایش مرتبط به صورت کارگاهی عملی
•	اخلاق مدرسی	۳۲	شناخت آموزه‌های قرآنی و روایی در زمینه آداب و رفتار مشترك و مختص معلم و متعلم
•	سنجش و ارزشیابی	۸ + ۱۶	آشنایی با اصول، قواعد، روش‌ها و مراحل سنجش و اندازه‌گیری یادگیری متعلمان به صورت کارگاهی عملی
•	تکنولوژی آموزشی	۸ + ۱۶	آشنایی با روش‌های طراحی و اجرای فرآیند یادگیری عمیق، مؤثر و پایدار با بهره‌گیری از مواد، وسایل و تجهیزات آموزشی به صورت کارگاهی عملی
•	کاروزی تدریس	۳۲ + ۳۲	به کار بستن آموخته‌های نظری در باب روش و فنون تدریس توسط دانش‌پژوه از طریق تدریس موضوعات مرتبط با گرایش عملی
•	اصول و فنون مشاوره و راهنمایی	۳۲ + ۱۶	آشنایی با دیدگاه‌های مختلف در باب مبانی، اصول، فنون و روش‌های مشاوره و راهنمایی آموزشی عملی
•	روان‌شناسی عمومی	۴۸	شناخت مسائل مربوط به روان انسان و توصیف و تبیین علل رفتارهای او، ضمن آشنایی با مباحثی مانند دستگاه عصبی، انگیزش و هیجان، ادراک حسی، یادگیری، هوش، حافظه، رشد، شخصیت، سازگاری و اختلالات رفتاری
•	پایان‌نامه	۱۹۲	ارائه پژوهشی جامع در موضوعات مرتبط با رشته، با تأکید بر مهارت‌ها، همراه با نقد، بررسی و تتبع کافی عملی
	جمع	۱۱۶۸	

[۱]. این مصوبه قبلاً به عنوان مصوبه ۷۸۱ در جلسه ۱۵ کمیته بررسی و تصویب رشته‌ها، (دوره پنجم)، مورخ ۲۹/۶/۹۰ به تصویب رسیده بود، که پس از اصلاح مطابق تصمیم جلسه ۸۱ شورای عالی حوزه‌های علمیه (دوره ششم)، به مصوبه ۹۲۲ تغییر یافت.

[۲]. در این نظام، هر درس به صورت مستقل ارزیابی می‌شود و قبولی یا رد در یک درس، تأثیری در قبولی یا رد دروس دیگر ندارد.

[۳]. از آنجا که درس "فنون و روش تدریس" در دروس تخصصی این رشته ارائه می‌شود، درس "روش تدریس" از دروس عمومی این رشته حذف شده است.

برای مشاهده سایر رشته‌های تخصصی سطح سه کلیک کنید